

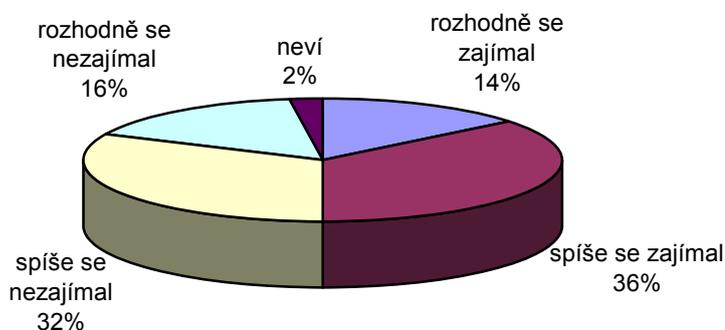
Česká veřejnost o konfliktu na Kavkaze

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2008, v08-09
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	1. - 8. 9. 2008
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1066
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PM.139, PM.140, PM.141, PM.142, PM.143
Zveřejněno dne:	31. října 2008
Zpracoval:	Jan Červenka

V zářijovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byly respondentům položeny některé otázky související s nedávným konfliktem na Kavkaze. Zjišťován byl zájem o události spojené s vojenským konfliktem mezi Ruskem a Gruzii kvůli Jižní Osetii, názory na to, kdo nese hlavní díl odpovědnosti za vyvolání tohoto konfliktu, postoj k zásahu Gruzie vůči odštěpené provincii a k následné reakci ruské strany a nakonec i hodnocení některých dalších aktérů a jejich reakcí při řešení této krize.

Graf 1: Zájem o události v Gruzii (%)¹

¹ „Zajímá jste se o události související s nedávným vojenským konfliktem mezi Ruskem a Gruzii kvůli Jižní Osetii? Rozhodně zajímá, spíše zajímá, spíše nezajímá, rozhodně nezajímá?“

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, svůj zájem o události související s nedávným vojenským konfliktem mezi Ruskem a Gruzii kvůli Jižní Osetii deklarovala přesně polovina dotázaných, z toho 14 % se o tyto události zajímalo „rozhodně“ a 36 % „spíše“. Naopak 48 % respondentů uvedlo, že se dění na Kavkaze „spíše“ (32 %) či „rozhodně“ (16 %) nezajímalo, zbývající 2 % nebyla schopna se ohledně vlastního zájmu o rusko-gruzínský konflikt vyjádřit.

Podrobnější rozbor dat ukázal, že zájem o události byl podstatně vyšší mezi muži (59 %) než ženami (42 %) a rostl s věkem a zejména se vzděláním respondentů. Poněkud častěji zájem deklarovali lidé s dobrou životní úrovní své domácnosti, z hlediska politické orientace byl zájem relativně vyšší mezi příznivci ODS nebo KSČM, výrazně nižší zájem se naopak objevoval mezi nevoliči.

Další část šetření se zaměřila už na samotné postoje respondentů k proběhnuvším událostem. Nejprve byly formou otevřené otázky zjišťovány názory na to, kdo nese hlavní díl odpovědnosti za vyvolání celého konfliktu na Kavkaze.²

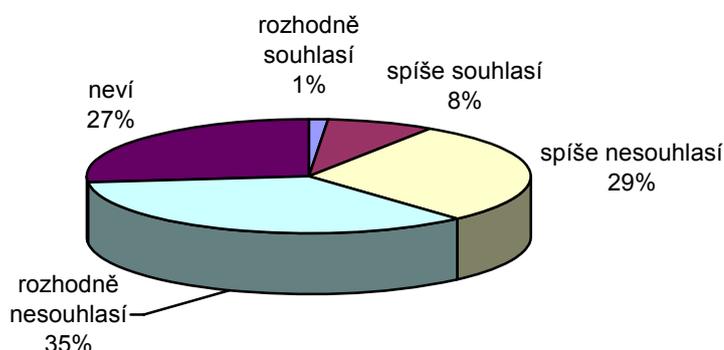
Tabulka 1: Kdo je nejvíce odpovědný za vyvolání konfliktu?

Rusko, Moskva, Putin, Medveděv apod.	37 %
Gruzie, Tbilisi, Saakašvili, gruzínská armáda, útok na J. Osetii	20 %
Rusko i Gruzie společně	8 %
Osetinci, separatisté podporovaní Ruskem	2 %
USA, americká podpora Gruzie	2 %
politici, politika	1 %
neví, nedokáže posoudit	26 %

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří jiné odpovědi.

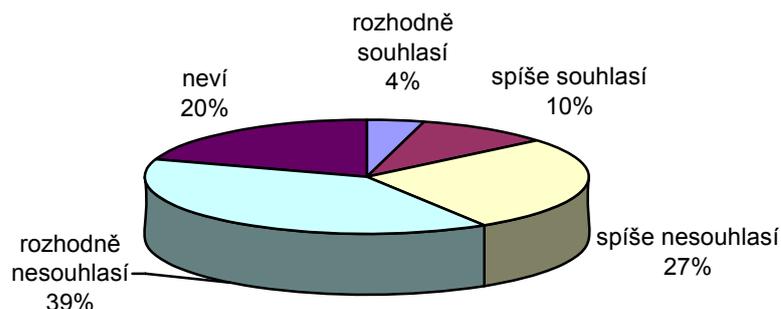
Odpovědi na otevřenou otázku, tj. otázku bez explicitní nabídky možných odpovědí, ukazují, že česká veřejnost poněkud častěji připisuje hlavní díl odpovědnosti za vyvolání konfliktu Rusku (37 %) než Gruzii (20 %). Poměrně často se objevovala i odpověď, že za konflikt nesou odpovědnost ruská i gruzínská strana společně. Jen poměrně malá část dotázaných (2 %) za hlavní viníky konfliktu označovala separatisty z Jižní Osetie či z Abcházie, stejně jako Spojené státy a jejich podporu Saakašviliho režimu. Přibližně čtvrtina dotázaných odpověděla, že neví, kdo je za konflikt nejvíce odpovědný.

Graf 2: Souhlas/nesouhlas se zásahem Gruzie proti Jižní Osetii (%)³

² Otázka: „Na základě toho, co jste četl nebo slyšel o těchto událostech, kdo je podle Vašeho mínění nejvíce odpovědný za vyvolání tohoto konfliktu?“

³ Otázka: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s vojenským zásahem Gruzie proti Jižní Osetii, usilující o nezávislost? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte.“

Graf 3: Souhlas/nesouhlas se zásahem Ruska proti Gruzii (%)⁴

Oddělený pohled na gruzínskou invazi do odštěpené Jižní Osetie (viz graf 2) a následnou vojenskou reakci Ruska (viz graf 3) ukazuje, že obě tyto akce česká veřejnost vnímá převážně kriticky a vyjadřuje s nimi nesouhlas. Pokud jde o gruzínskou operaci proti osetinským separatistům, souhlas s ní v šetření vyjádřilo jen 9 % dotázaných a 64 % bylo proti. V případě ruské reakce na gruzínský postup to bylo velmi podobné, když souhlas s ním vyjádřilo 14 % respondentů a proti se vyslovilo 66 %. Mezi stoupenci gruzínského postupu se přitom ve zvýšené míře objevovali lidé, kteří v témže výzkumu vyjádřili důvěru k Michailu Saakašvilimu,⁵ příznivci ODS a lidé souhlasící s umístěním amerického protiraketového radaru v ČR. Naopak ruský postup měl poněkud vyšší podporu mezi těmi, kdo důvěřují Dmitriji Medveděvovi či Vladimíru Putinovi, a voliči KSČM.

Tabulka 2: Hodnocení chování některých aktérů v souvislosti s konfliktem (%)⁶

	rozhodně příznivě	spíše příznivě	ani příznivě, ani nepříznivě	spíše nepříznivě	rozhodně nepříznivě	neví
Vláda ČR	4	18	31	14	6	27
Prezident ČR	9	21	26	14	4	26
Evropská unie	2	17	30	11	2	38
RB OSN	2	14	25	8	2	49
NATO	2	14	23	10	4	47
USA	4	13	19	13	12	39

Pozn.: Procenta v řádku.

V hodnocení chování některých dalších aktérů v souvislosti s konfliktem v Gruzii (viz tabulku 2) se projevila určitá nevyhraněnost české veřejnosti v hodnocení celé události. Navzdory často velmi zřetelným stanoviskům či konkrétním krokům těchto aktérů v této záležitosti se zde objevují vysoké podíly nerozhodných odpovědí a k nim lze přičíst i poměrně značné procento neutrálního hodnocení „ani příznivě, ani nepříznivě“, jež společně vždy tvořily nadpoloviční většinu odpovědí, v případě EU, NATO a Rady bezpečnosti OSB dokonce více než dvoutřetinovou. I z toho je zřejmé, že v hodnocení chování žádného z uvedených aktérů nepřevažovalo výrazně pozitivní či naopak negativní hodnocení. Mírnou převahu pozitivního hodnocení nad negativním šetření zaznamenalo v případě českého prezidenta (30 % : 18 %), Evropské unie (19 %

⁴ Otázka: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s následným vojenským zásahem Ruska proti Gruzii? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte.“

⁵ Viz tiskovou zprávu CVVM SOU AV ČR v.v.i. „Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu“ z 22. 10. 2008 na http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100831s_pm81022.pdf

⁶ Otázka: „Jak byste hodnotil chování následujících aktérů v souvislosti s konfliktem v Gruzii? a) Vláda ČR, b) prezident ČR, c) Evropská unie, d) Rada bezpečnosti OSN, e) NATO, f) USA?“

: 13 %) a Rady bezpečnosti OSN (16 % : 10 %), vyrovnané podíly příznivých a nepříznivých ohlasů se vyskytly u české vlády (22 % příznivé, 20 % nepříznivé) či NATO (16 % příznivé, 14 % nepříznivé) a častěji nepříznivě než příznivě bylo hodnoceno chování Spojených států (17 % příznivé, 25 % nepříznivé).